

Česká republika

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola Zlín, M. Knesla 4056, příspěvková organizace

M. Knesla 4056, 760 01 Zlín

Identifikátor školy: 600 113 604

Termín konání orientační inspekce: 7. a 10. leden 2003

Čj.:	155 16/03-11020
Signatura:	oo5aw121

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Účelová, dvoupodlažní Mateřská škola Zlín, M. Knesla 4056 byla postavena v šedesátých letech, původně jako čtyřtřídní předškolní zařízení. Kapacita mateřské školy je stanovena na 88 dětí. V současné době jsou vzhledem k nižšímu počtu docházejících dětí v provozu pouze tři třídy s počtem 79 dětí. Z tohoto počtu 9 dětí dochází na 5-ti denní střídavou docházku.

Mateřská škola má celodenní provoz od 6:00 - 16:15 h. Součástí mateřské školy je odloučené pracoviště - Mateřská škola Zlín-Přiluky, kde je k docházce do jedné třídy zapsáno celkem 17 dětí.

Od 1. ledna 2003 byla mateřské škole udělena právní subjektivita. Zřizovatelem příspěvkové organizace je Statutární město Zlín.

Školní jídelny, které jsou součástí obou mateřských škol, nebyly předmětem kontroly.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo sledování a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně vzdělávací práce mateřské školy
- materiálně technických podmínek ve vztahu k výchovně vzdělávací práci
- průběhu a výsledků výchovně vzdělávací práce

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Personální podmínky mateřské školy jsou kvalitně zajištěny. Stabilní pedagogický kolektiv tvoří celkem 8 učitelek včetně dvou učitelek odloučeného pracoviště a ředitelky školy, která na současnou mateřskou školu přešla v roce 2001, kdy došlo ke zrušení mateřské školy kde doposud působila. Všechny pedagogické pracovnice splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Ředitelka má vysokoškolské vzdělání pro předškolní výchovu.

Pracovní úvazky učitelek i rozvrh jejich přímé práce jsou vzhledem k potřebám provozu stanoveny efektivně. Dostatečně je přihlíženo k náročnějším nadstandardním a mimoškolním aktivitám. Provoz mateřské školy včetně odloučeného pracoviště zajišťuje celkem 7 provozních zaměstnanců.

V rámci práce související provádí kmenová učitelka - logopedická asistentka nápravu lehčích forem řečových vad u dětí. Její činnost je garantována osvědčením i odborným dohledem speciálně pedagogického centra.

Ředitelka v průběhu dvou let vytvořila účinný systém vedení a motivování pracovníků. Ve své řídicí práci uplatňuje především demokratický styl řízení, snaží se své spolupracovníky aktuálně o všem a včas informovat. Maximálně podporuje jejich další vzdělávání. Zvyšování odbornosti učitelek je jedním z ukazatelů pro stanovení výše nenárokových složek platu.

V tomto školním roce je věnován velký prostor oblasti metodické, především sestavování školního vzdělávacího programu a třídních tematických plánů. Ředitelka si je vědoma potřebnosti podrobně provedené analýzy pedagogických, personálních a materiálních podmínek, stanovení pozitiv a negativ za účelem získání zpětné vazby k realizovaným vzdělávacím cílům školy.

Všechny učitelky se v tomto školním roce postupně zúčastňují seminářů zaměřených k Rámcovému vzdělávacímu programu. Systematicky analyzují a srovnávají získané poznatky s podmínkami a možnostmi školy. Tato problematika je probírána především na pedagogických poradách. Z předložených zápisů však vyplývá, že jejich náplň je často tvořena organizačními a provozními záležitostmi, čímž je snížena kvalita a funkčnost těchto porad.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu je stanovena provozním řádem. Tento dokument jednoznačně vymezuje organizační strukturu mateřské školy, a to v souladu s platnou vyhláškou MŠMT o mateřských školách. Konkrétně stanovena je organizace denních činností, a to s přihlédnutím k současným psychohygienickým a organizačním požadavkům na předškolní vzdělávání. Podrobně jsou vymezeny pracovní náplně a kompetence pedagogických a provozních zaměstnanců. Vzhledem k přechodu mateřské školy do právní subjektivity je nyní tato dokumentace doplňována o nové skutečnosti.

Provozní řád obsahuje i důležité informace pro rodiče, týkající se především přijímacího řízení, organizace docházky a dalších práv a povinností rodičovské veřejnosti ve vztahu k mateřské škole. Informační systém směrem k rodičům je založen především na osobních kontaktech a operativním řešení vzniklých problémů. K dalším významným informačním zdrojům patří pořádání besídek, „dnů otevřených dveří“, výstavek dětských výtvarných prací v prostorech školy. Rodiče projevují spokojenost s organizací mnoha nadstandardních aktivit (plavání, seznamování dětí s anglickým jazykem, hudebně pohybovou výchovou), které jsou realizovány ve spolupráci s externími lektory, a to především v odpoledním čase. Tím je předcházeno nezdravému přetěžování dětí.

Kvalitní spolupráce je navázána se základní školou a speciálně pedagogickým centrem, jehož pracovnice pravidelně dochází do mateřské školy a společně s učitelkou sestavuje individuální vzdělávací plán pro dítě integrované.

Personální podmínky výchovně vzdělávací práce mateřské školy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Prostorové podmínky mateřské školy jsou vzhledem k počtům docházejících dětí na dobré úrovni. Pro spontánní a řízené činnosti slouží dětem třída, která je propojena s hernou. Na tyto prostory bezprostředně navazuje sociální zařízení a šatna dětí. Zrušením čtvrté třídy je volný prostor v odpoledních hodinách využíván pro zájmový kroužek angličtiny a kroužek hudebně pohybový.

Vnitřní interiér mateřské školy nedoznal v posledních letech zásadnějších úprav a modernizace. Především třídy a herny, které jsou vybaveny převážně starším, již ne zcela funkčním nábytkem, neodpovídají současným pedagogickým a psychohygienickým požadavkům. Prostory postrádají větší členitost a variabilitu, chybí zde hrací a pracovní centra, v nichž by děti realizovaly své individuální záměry a podle potřeby zde nacházely i větší soukromí. V prostorech tříd a heren zcela chybí tělovýchovné pomůcky a nářadí.

Ve výchovně vzdělávacích činnostech učitelky odpovídajícím způsobem využívají audiovizuální techniku, která je funkční a v požadovaném množství. Školní knihovna je průběžně doplňována aktuální odbornou a dětskou literaturou. Veškeré prostory mateřské školy jsou učitelkami v průběhu školního roku vkusně a nápaditě upravovány, a to v souladu s probíhajícím ročním obdobím.

Pro pobyt venku slouží dětem prostorná školní zahrada s klasickými kovovými průlezkami, pískovišti, brouzdalištěm a vzrostlou vegetací.

Dostupnost a přehledné uspořádání veškerých didaktických pomůcek, audiovizuální techniky i literatury umožňuje jejich časté uplatňování v pedagogickém procesu. Jak funkčně jsou tyto učební pomůcky učitelkami využívány, sleduje ředitelka při namátkových i plánovaných kontrolách.

Materiálně technické podmínky mateřské školy jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Realizace výchovně vzdělávacího programu

Pedagogická činnost mateřské školy vycházela doposud z Programu výchovné práce pro mateřské školy a jeho modifikace Časově tematických plánů. Kromě tohoto programu čerpají učitelky inspiraci i ze současných doporučených metodických příruček, např.: Kurikulum předškolní výchovy. V průběhu školního roku je tento tradiční program nahrazován nově vytvářeným školním vzdělávacím programem a třídními tematickými plány, a to na podkladě Rámcového vzdělávacího programu. Názvy a obsah témat je odvozen z přirozeného cyklu ročních období i slavností s nimi spojených.

Na začátku školního roku přetrvávalo v plánech i v organizaci výchovně vzdělávací práce většiny učitelek tradiční členění dopoledních aktivit na samostatné celky i výchovné složky, které se pravidelně střídaly v týdenních cyklech. Postupně, jak probíhá vzdělávání zaměřené na Rámcový vzdělávací program, upouští učitelky od původního členění dopoledních aktivit se snahou provázat činnosti do jednoho bloku. Z předložených plánů i ze sledování přímé výchovně vzdělávací práce je zřejmé, že učitelky přistupují k nové formě plánování rozdílně, ne vždy s pochopením potřeby zásadní změny v přístupu učitelky k dětem. Stále je přeceňován význam činností řízených s převahou organizovaného učení, na úkor činností spontánních, v nichž probíhá učení dětí bezprostředně a přirozeně. Učitelky často zaměřují svou pozornost pouze k obsahové stránce řízených činností, nedostatečnou pozornost věnují organizačním formám i didaktickým metodám. V třídních plánech se objevují problémy s určením témat na daný časový úsek, s výběrem vhodných témat a činností, včetně vyváženosti cílů a činností. Vzhledem k tomu, že učitelky pracují s nově vytvořenými třídními plány teprve od podzimu a některé učitelky ještě požadovaný vzdělávací seminář neabsolvovaly, je předčasné hodnotit funkčnost a koncepčnost nově vytvořených třídních plánů.

Výchovně vzdělávací program mateřské školy je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Povinná dokumentace mateřské školy je vedena přehledně, na předepsaných tiskopisech. V současné době je doplňována o nové podklady v souvislosti se změnou právní formy. Důvěrné informace o dětech i zaměstnancích jsou řádně uloženy v ředitelně a zabezpečeny před zneužitím. O dítěti integrovaném a dětech s vadami řeči jsou vedeny individuální záznamy. Zápisy do přehledu výchovné práce jsou pravidelně prováděny, jejich kvalita a obsažnost se postupně zlepšuje.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena průkazně a kvalitně.

Přechod mateřské školy do právní subjektivity na začátku kalendářního roku a s tím spojená náročnost administrativních činností poznamenaly celkově kontrolní a hospitační činnost, která je ředitelkou realizována méně často a v nižší kvalitě.

Vzhledem k tvorbě školního i třídních vzdělávacích programů a z toho vyplývající nutnost zefektivnit účinnost zpětné vazby směrem k vzdělávacímu programu školy, není hospitační a kontrolní činnost ředitelky v tomto školním roce dostatečně intenzivní a funkční. Získané poznatky z hospitací nemají žádoucí vypovídací hodnotu, chybí důslednější analýza zjištěných nedostatků s následně přijatými opatřeními. V kontrolní činnosti ředitelka upřednostňuje průběžnou, namátkovou kontrolu připravenosti učitelek na výchovně vzdělávací práci včetně kontroly povinné dokumentace ve třídách.

Způsob kontroly plnění dlouhodobých pedagogických cílů školy i třídních vzdělávacích plánů není v současnosti plně účinný.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce

V průběhu dvou dnů byly realizovány hospitace ve dvou třídách, a to ve třídě střední věkové skupiny a ve třídě předškolních dětí. Posouzena byla především kvalita plánování, připravenost učitelek na výchovnou práci i vhodnost použitých organizačních forem a didaktických metod.

Spontánní činnosti

Spontánní činnosti byly realizovány především v ranních hrách, v adekvátním časovém prostoru. Zavedením průběžné snídaně nebyly spontánní hry dětí zbytečně kráceny.

V obou hospitovaných třídách bylo dětem umožněno využívat celého prostoru třídy a herny, svobodně si vybrat konstruktivní nebo námětovou hru, případně zvolit činnost podle vlastního uvážení. Učitelky byly po celou dobu zúčastněny dětských her, aniž omezovaly spontaneitu a osobitý projev dětí. Citlivě reagovaly na vzniklou situaci ve třídě, vedly děti k samostatnosti, sebedůvěře a smysluplným činnostem.

Vzájemné vztahy a komunikace byly založeny na důvěře a partnerství mezi dětmi i dospělými. Obě učitelky vytvářely pozitivní komunikační prostředí, podporovaly v dětech jejich přirozenou otevřenost.

Nedostatečně inspirativní prostředí obou tříd však poznamenalo vlastní průběh her, které se vyznačovaly obsahově chudšími konstruktivními a námětovými hrami dětí. Především hry dětí starší věkové skupiny postrádaly více praktických, manipulačních činností, při nichž by děti pomocí experimentování a objevování hledaly a nebo poznávaly příčinné a vzájemné souvislosti mezi jevy a předměty, které je bezprostředně obklopují a vztahují k realizovanému tématu. Dětem byly předkládány pouze hotové hračky a stavebnice, nedostatečně byly využívány odpadové nebo přírodní materiály a polotovary, které by rozvíjely kreativní dovednosti dětí. Chybějící nebo málo podnětné hrací kouty neposkytly dětem žádoucí prostor pro jejich soukromí i rozvoj individuálních potřeb a zájmů.

Celkově málo prostoru bylo vytvořeno pro spontánní pohybové aktivity dětí, pro které chybí ve všech třídách více podnětů.

Řízené činnosti

Zvolená témata v obou sledovaných řízených činnostech souvisela s reálnými zkušenostmi a prožitky dětí. Přesto, že zvolená témata byla dětem velmi blízká, nepodařilo se učitelkám z daného tématu vytěžit pro děti maximum poznatků, prožitků a citových podnětů.

V obou třídách uplatnily učitelky pouze frontální organizaci řízených činností se všemi dětmi. V průběhu těchto společně organizovaných činností přirozeně střídaly činnosti klidové s činnostmi aktivními, pohybovými. Vhodně uplatňovaly prvky hudební, literární i jazykové. V jejich komunikaci převažovalo pozitivní hodnocení a povzbuzení.

Ve třídě nejstarších dětí využila učitelka k úvodní motivaci dostatek konkrétních, názorných pomůcek, jejich uplatnění však nebylo zcela efektivní. Způsob zvolené organizace jí neumožnil zapojit do činnosti všechny děti. Vyvoláváním jednotlivých dětí vznikaly prostoje a následně i pasivita a nezájem ostatních dětí. Vzhledem k nevhodně voleným otázkám, převažovaly ve verbálním projevu dětí pouze jednoslovné odpovědi.

V obou sledovaných řízených činnostech chyběl adekvátní prostor pro vyjádření vlastních prožitků a zkušeností dětí. Řízenou činnost plnily všechny děti, bez možnosti svobodného výběru. Zvláště v jednom případě převažující verbální projev učitelky i když výrazný a podnětný, nedokázal děti plně zaujmout. Výběr použitých didaktických metod a forem práce byl značně omezený. Zcela chyběly činnostní aktivity i uplatnění problémových otázek, které by děti starší věkové skupiny nutily k uvažování a hledání vztahových a příčinných souvislostí.

V plánech i organizaci pedagogické činnosti většiny učitelek přetrvává tradiční členění dopoledního bloku na samostatné spontánní aktivity a dominující řízené činnosti, v nichž převaha frontálně organizovaných forem neumožňuje plně respektovat individuální potřeby a zájmy dětí. Hlavní pozornost učitelek je stále zaměřena na řízené činnosti tzn. organizované řízené učení, přičemž je podceňováno učení spontánní.

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti mateřské školy byly postiženy na základě hospitační činnosti, při níž byla sledována především přímá výchovně vzdělávací práce učitelek. Současně byla hodnocena funkčnost organizace denních činností, vzájemné vztahy mezi dospělými a dětmi i dětmi navzájem. Doplňující formou byl rozhovor s ředitelkou a učitelkami i prohlídka dětských výtvarných prací umístěných v prostorech školy.

Pohybové aktivity jsou zařazovány ve všech třídách každodenně, jejich uplatnění je však zúženo především na frontálně organizované činnosti, aniž je dostatečná pozornost věnována spontánním pohybovým aktivitám v průběhu celého dne.

Z hlediska psychohygienického vhodně sestavená organizace denních činností, respektování individuálních zvláštností dětí při stravování, osobní hygieně a odpoledním odpočinku, poskytuje dětem dostatečný prostor pro rozvoj jejich sebeobslužných návyků a dovedností. Nedostatky byly zjištěny v rámci organizace výchovně vzdělávacích činností, kdy následkem zvýšeného organizování není dětem poskytován žádoucí prostor pro vlastní jednání a rozhodování. Pitný režim je v mateřské škole zaveden, není však plně funkční.

Pro rozvoj řečových dovedností jsou v jednotlivých třídách poskytovány rozdílné podmínky, a to v závislosti na přístupu učitelek k dětem, na vytváření dostatečného prostoru pro verbální projevy dětí a respektování dítěte jako partnera v komunikaci. Převažujícími frontálně organizovanými činnostmi není vždy vytvářen žádoucí prostor pro sebevyjádření a sebeuplatnění dětí v rámci jejich možností. Nedoceněno zůstává spontánní učení dětí, a to především ve skupinových a individuálních formách práce.

Sporadické využívání metod vedoucích k větší aktivizaci dětí a získávání vlastních zkušeností prostřednictvím praktických a manipulačních aktivit i přímého pozorování nerozvíjí žádoucím způsobem myšlenkové operace u dětí. Převažujícími verbálními metodami, bez výraznějšího uplatnění problémových otázek, získávají děti zprostředkované poznatky, aniž dostatečně chápou pojmové a vztahové souvislosti. Tento nedostatek se v součinnosti s málo podnětným vybavením tříd odráží i v nižší kvalitě a úrovni hrových činností dětí.

Tím, že se děti spolupodílí na výzdobě prostor mateřské školy k různým příležitostem a svátkům a spolupracují s učitelkami při udržování pořádku ve svých třídách i na školní zahradě stávají se vnímavější ke svému bezprostřednímu životnímu prostředí. Současně i stanovená

témata ve školním vzdělávacím programu se často zabývají vztahem člověka k přírodě a následně i její ochraně.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávacích činností jsou hodnoceny celkově jako průměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Předložené Rozhodnutí o zařazení mateřské školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení (ze dne 14. března 1996) nebylo dosud aktualizováno v souvislosti se zřízením školy jako příspěvkové organizace s právní subjektivitou.

Výjimka z počtu dětí udělená ředitelkou dle vyhlášky č. 35/92 Sb., o mateřských školách, není vzhledem k současným změnám v počtech zapsaných dětí včas aktualizována.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení mateřské školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj.1223/91 ze dne 14. března 1996
2. Zřizovací listina s datem vzniku příspěvkové organizace 1. leden 2003
3. Kapacitní listina ze dne 25. ledna 1999
4. Výjimka z počtu dětí udělená pro školní rok 2002/2003
5. Výkaz o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. září 2002
6. Jmenování ředitelky do funkce čj. 474/2001 ke dni 19. června 2001
7. Evidenční listy dětí všech tříd
8. Přehledy výchovné práce školního roku 2002/2003
9. Přehledy docházky dětí všech tříd
10. Školní vzdělávací program na období 2002 - 2005
11. Třídní tematické plány pro školní rok 2002/2003
12. Vnější řád mateřské školy pro rodiče
13. Provozní řád mateřské školy
14. Plán hospitační činnosti ředitelky
15. Podkladová dokumentace k logopedické péči, k integraci jednoho dítěte
16. Hospitační záznamy ve školním roce 2002/2003
17. Kniha úrazů
18. Personální dokumentace- doklady o dosaženém vzdělání
19. Osvědčení o absolvování dalšího vzdělávání

ZÁVĚR

Stabilní personální obsazení mateřské školy vytváří velmi dobré předpoklady pro kvalitní pedagogickou činnost školy včetně péče speciální. Při sestavování školního vzdělávacího programu ředitelka usiluje o maximální využití odborných znalostí, osobnostních dovedností i zájmů učitelek. Všem pracovnícím umožňuje dále se vzdělávat a spolupodílet se na plánování i realizaci pedagogických záměrů školy.

Materiální podmínky mateřské školy již plně neodpovídají současným pedagogickým požadavkům. Vzhledem ke stanoveným pedagogickým cílům a snaze vytvářet dětem příznivé psychosociální klima v součinnosti s individualizací vzdělávacího procesu si tato oblast vyžaduje co největší pozornost všech pracovníků školy.

Sestavením školního vzdělávacího programu a v návaznosti na něj i třídních tematických plánů je vytvořen předpoklad pro systematickou a cílenou vzdělávací činnost školy. Pedagogické pracovnice jsou si vědomy důležitosti plánování výchovně vzdělávací práce. Ne všem se však daří uplatňovat ve své práci skupinové a individuální formy práce včetně podnětných činnostních metod, jejichž prostřednictvím děti získávají poznatky a zkušenosti především vlastním prožitkem.

Z poznatků inspekce vyplynulo, že i když ředitelka má vypracován plán kontrolní a hospitační činnosti, zvolený způsob kontroly jí nezabezpečuje dostatečně účinnou zpětnou vazbu ke stanoveným dlouhodobým cílům a pedagogickým záměrům školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektorka	Titul, jméno a příjmení	Podpis
	Mgr. Hana Hrubá	Hana Hrubá v. r.

Ve Zlíně dne 27. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. ledna 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Marie Hřibová - ředitelka	Marie Hřibová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Zlínského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, tř. T. Bati	2003-02-17	čj.40/2003
Statutární město Zlín náměstí Míru 12 761 40 Zlín	2003-02-17	čj.41/2003

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.